

Sygn. akt: I C 1214/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2020r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Bihuń
Protokolant:	Starszy sekr. sąd. Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 września 2020 r. w K.

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w K.

przeciwko W. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda (...)

sp. z o.o. z siedzibą w K. umowę darowizny nieruchomości rolnej zabudowanej, składającej się z działek nr (...) o

łącznej powierzchni 4413m², położonej

w B. przy ul. (...), gm. B., opisanej w prowadzonej przez Sąd Rejonowy

w K. księdze wieczystej nr (...) oraz udziału wynoszącego 3/6 części

w nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o pow. 184 m², położonej w B. przy ul. (...) gm. B., opisanej w

prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kętrzynie księdze wieczystej nr (...), zawartą w dniu 19.09.2018 r. pomiędzy

małżonkami R. B. i E. B. a pozwanym W. B. przed notariuszem R. K. za numerem Repertorium A Nr (...);

II. zasądza od pozwanego W. B. na rzecz powoda (...) sp. z o.o z siedzibą w K. kwotę 2.184,00 zł (dwa tysiące sto

osiemdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.800,00 zł (jeden tysiąc osiemset złotych)

tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sygn. akt I C 1214/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. w K. w pozwie wniesionym przeciwko W. B., wniósł o uznanie za bezskuteczną wobec powoda umowy darowizny z dnia 19 września 2018 r. zawartej przed notariuszem R. K., Rep. A nr (...), którą to umową B.

B. i E. B. darowali na rzecz swojego syna W. B. nieruchomości położone w B. przy ul. (...), opisanych jako działki nr (...), dla których Sąd Rejonowy w Kętrzynie prowadzi księgi wieczyste o numerach (...). Wniósł również o zasądzenie

od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz zwrot opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wskazał, że nieruchomość położona

w B. przy ul. (...) była jedynym wartościowym składnikiem majątku dłużnika B. B.. Wobec zawarcia kwestionowanej pozwem umowy darowizny powód nie może zaspokoić wierzytelności zasądzonej od dłużnika na rzecz powoda

prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 25 października 2018 r. wydanym przez Sąd Rejonowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt (...).

Na rozprawie w dniu 28 października 2019 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa i wskazał, że pozew nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ powód mógł zaspokoić się z innej nieruchomości dłużnika położonej w B. przy ul. (...).

Sąd ustalił, co następuje:

(...) Sp. z o.o. w K. zawarła w dniu 01.07.2017 r. z B. B. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą BAR- (...) PHU umowę najmu lokalu użytkowego położonego w budynku dworca PKP, przy ul. (...) w K., z przeznaczeniem na działalność gastronomiczną pod nazwą „(...)”. W umowie tej B. B. zobowiązał się m.in. do uiszczania czynszu, który w miesiącach lipiec i sierpień 2017r. wynosił 300 zł brutto miesięcznie, a następnie od września 2017 r. do czerwca 2018 r. wynosił 600 zł brutto miesięcznie. Zobowiązał się również do uiszczania opłat za media: gaz, zimną i ciepłą wodę oraz energię elektryczną. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 30 czerwca 2018 r.

(dowód: umowa najmu, k. 11-13)

B. B. zaprzestał regulować swoje zobowiązania. (...) Sp. z o.o. w K. pismami z dnia 5 stycznia 2018r., 31 stycznia 2018 r., 18 czerwca 2018 r. wzywała go do zapłaty zaległości, a wobec braku wpłat wystąpiła z pozwem do Sądu Rejonowego w Olsztynie. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 25 października 2018 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt (...) zasądził od B. B. na rzecz powoda kwotę 7.324,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20.09.2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.279,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

(dowód: wezwania do zapłaty, k. 23, 24-25, 26, nakaz zapłaty, k. 14)

Pismem z dnia 10.07.2018 r. E. B. wystąpiła do (...) Sp. z o.o. w K. o rozłożenie zadłużenia w wysokości 7.324,98 zł na raty miesięczne w kwocie 500 zł płatne do 15 dnia miesiąca, a protokołem zdawczo – odbiorczym z dnia 11.07.2018 r. przekazała (...) Sp. z o.o. w K. pomieszczenia położone w budynku dworca PKP przy ul. (...), wynajmowane B. B. z związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą na podstawie umowy najmu z dnia 01.07.2017 r. Pismem z dnia 16.07.2018 r. (...) Sp. z o.o. w K. poinformował E. B., że zadłużenie w wysokości 7.324,98 zł należy uregulować w ratach do końca grudnia 2018 r., przy czym pierwsza rata powinna być wpłacona do dnia 31 lipca 2018 r., dodatkowo wskazano, że pod warunkiem spłacania rat w terminie, wierzyciel odstąpi od egzekwowania odsetek za nieterminowe regulowanie należności główne w 2018 r. E. B. nie wpłaciła żadnej raty z tytułu zadłużenia, a w dniu 11.09.2018 r. powód wystosował do B. B. przedsądowe wezwanie do zapłaty.

(dowód: pismo k. 28, protokół, k. 29, pismo k. 30, wezwanie do zapłaty k. 32)

B. B. oraz jego żona E. B. umową darowizny z dnia 19 września 2018 r. zawartą przed notariuszem R. K., Rep. A nr (...), darowali swojemu synowi W. B. nieruchomości opisaną jako działki nr (...), dla których Sąd Rejonowy w Kętrzynie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

(dowód: umowa darowizny, k. 60 – 62)

W dniu 11.02.2019 r. (...) Sp. z o.o. w K. złożyła w kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kętrzynie S. D. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko B. B. na podstawie nakazu zapłaty z dnia 25 października 2018 r. sygn. akt (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności dnia 24 stycznia 2019 r. Komornik zgodnie z wnioskiem ustalił i zajął rachunki bankowe należące do B. B.. W dniu 20.03.2019 r. (...) Sp. z o.o. w K. złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji z nieruchomości należących do B. B., a położonych w B. przy ul. (...). W dniu 02.04.2019 r. komornik wszczął egzekucję z nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kętrzynie prowadzi księgę wieczystą nr (...). O wszczęciu egzekucji z w/w nieruchomości komornik zawiadomił między innymi małżonkę dłużnika E. B.. Pismem z dnia 02.04.2019 r. komornik zawiadomił wierzyciela, że pozostałe nieruchomości

wskazane we wniosku o wszczęcie egzekucji zostały darowane przez dłużnika i jego żonę synowi W. B.. Pismem z dnia 09.04.2019 r. E. B. wniosła do Komornika sprzeciw przeciwko zajęciu nieruchomości stanowiącej współwłasność jej i B. B. przy ul. (...) w B.. Ponadto wskazała, że na mocy aktu notarialnego z października 2018 r. pomiędzy małżonkami została ustanowiona rozdzielnosc majątkowa (umowy o ustanowieniu rozdzielnosci nie przedłożyła). W związku z tym komornik powiadomił wierzyciela o konieczności wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika w terminie 7 dni, a wobec braku podjęcia tej czynności przez wierzyciela, postanowieniem z dnia 27.05.2019 r. umorzył egzekucję z nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...).

(dowód: dokumenty zawarte w aktach komorniczych (...), w szczególności wnioski k. 1, nakaz zapłaty k. 7, wnioski k. 36-37, sprzeciw k. 77, pismo k. 79, postanowienie k. 87)

Na poczet zadłużenia B. B., E. B. dokonała dwóch wpłat po 500 zł, pierwszej w dniu 07.01.2020 r. i drugiej w dniu 21.02.2020 r.

(dowód: potwierdzenia przelewów, k. 54,55)

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2019 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy, w sprawie o sygn. akt (...) nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu upominawczym w dniu 25 października 2018 r. przez Sąd Rejonowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt (...), przeciwko małżonce dłużnika E. B. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do przedsiębiorstwa wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków.

(dowód: odpis postanowienia, k. 82)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie sąd oparł swoje ustalenie na podstawie zebranych w czasie postępowania dokumentów, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała. Również sąd nie znalazł podstaw aby odmówić im wiary.

Powód dochodzi swoich roszczeń na podstawie art. 527 § 1 kc zgodnie z którym, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że powód miał rację, wskazując, że na przeszkodzie do uznania powództwa nie stoi fakt, iż dłużnikiem powoda jest tylko jeden z małżonków B., albowiem SN w uchwale z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie III CZP 19/11 wyraźnie wskazał, że wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 1 k.c. uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków i dotyczącej ich majątku wspólnego, nawet gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 kro. Jak wskazał SN w dalszej części uzasadnienia ochronny cel skargi pauliańskiej przemawia za tym, aby dopuścić taką skargę także wówczas, gdy nielojalne wobec wierzyciela rozporządzenie majątkowe podejmowane było nie tylko przez małżonków mających status dłużników w rozumieniu art. 527 kc, ale przynajmniej z udziałem jednego takiego dłużnika. Sam udział małżonka niebędącego dłużnikiem wierzyciela w czynności prawnej noszącej cechy czynności fraudacyjnej powinien być wystarczającą okolicznością przemawiającą za możliwością uznania całej czynności prawnej za bezskuteczną wobec wierzyciela, a nie tylko za zakwestionowaniem jej skuteczności wobec zadłużonego małżonka. Zdaniem SN przepisy art. 531 § 1 i art. 532 kc, wyraźnie egzekucyjny cel skargi pauliańskiej przesądza o możliwości uznania za bezskuteczną całej zaskarżonej czynności prawnej, a nie jej części, ujętej podmiotowo (wobec określonego podmiotu) lub przedmiotowo (w odniesieniu do wyodrębnionej części czynności prawnej). Wobec takiego stanowiska SN, w niniejszej sprawie bez znaczenia jest okoliczność, że dłużnik i jego małżonka mieli zawrzeć umowę

o rozdzielnosci majątkowej, przy czym ani pozwany ani E. B. nie przedłożyli tego dokumentu, w związku z czym nie można zweryfikować, że ta umowa istniała.

W przypadku roszczeń związanych ze skargą pauliańską, sąd zgodnie z treścią art. 527 § 1 kc ma obowiązek zbadać, czy dłużnik dokonując czynności prawnej, działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ponieważ w niniejszej sprawie osobą, na rzecz której przeniesiono własność nieruchomości dłużnika był jego syn, sąd z takiego badania jest zwolniony, albowiem zgodnie z treścią art. 527 § 3 kc jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskala korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Dodatkowo zauważyć należy, że z treści art. 528 kc wyraźnie wynika, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 7.11.2019 r. w sprawie I ACa 374/19, konstrukcja art. 528 k.c. wyłącza potrzebę badania stanu świadomości po stronie osoby trzeciej w sytuacji bezpłatnego uzyskania przez nią korzyści majątkowej, ponieważ wówczas świadomość ta jest irrelevantna dla ubezskutecznienia czynności. W związku z tym nie ma potrzeby sięgania do domniemań zawartych w art. 527 § 3 i 4 k.c.

Przechodząc do kwestii samego pokrzywdzenia wierzyciela poprzez dokonanie przez dłużnika czynności prawnej w postaci darowizny należącej do niego nieruchomości, wskazać należy, że orzecznictwo sądów powszechnych w tej kwestii jest bardzo bogate i można z niego bezsprzecznie wysnuć wniosek, że pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje nie tylko niemożność zaspokojenia wierzyciela, ale również wtedy gdy powoduje to utrudnienie lub odwleczenie takiego zaspokojenia (podobnie: SA w P. w wyroku z dnia 13.02.2020 r. sygn. akt. XII C 1494/18, SA w K. w wyroku z dnia 4.02.2020 r. sygn.. akt I ACa 1331/18, wyrok SN z dnia 24.01.2020 r. sygn. akt V CSK 487/18).

W realiach niniejszej sprawie sąd doszedł do przekonania, że dłużnik B. B. i jego małżonka E. B. darując we wrześniu 2018 r. swojemu synowi nieruchomości przy ul. (...) w B. nie tylko działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela (dłużnik wiedział o istniejącym długi, a powód wzywał go do jego zapłaty wielokrotnie), ale również, że do takiego pokrzywdzenia doszło, ponieważ utrudniło to w znacznym stopniu wyegzekwowanie od dłużnika należnych wierzycielowi kwot. Owszem dłużnik posiada jeszcze nieruchomość przy ul. (...) w B., ale egzekucja w stosunku do tej nieruchomości została zablokowana sprzeciwem, który wniosła małżonka dłużnika. Nie można wymagać od wierzyciela, aby zaspokajał się wyłącznie z majątku wskazanego mu przez dłużnika, bo wybór co do sposobu egzekucji należy do wierzyciela. Dłużnik darując synowi jedną ze swoich nieruchomości, taki wybór wierzycielowi w sposób znaczący utrudnił, wobec czego zaszyły przesłanki do uwzględnienia powództwa, o których mowa w art. 527 § 1 kc.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.